

İMANDA SEBAT VE DOĞRU YOL

İSTİKAMET: EMROLUNDUĞUN GİBİ DOSDOĞRU OL!

İslam dini, itikat, ibadet ve ahlak esaslarıyla birlikte ilahi kurallar ve değerler bütünüdür. “Doğru yolda yürümek-imanda sebat etmek” anlamına gelen istikamet, İslam ahlak anlayışında imandan sonra gelen en önemli bir ilkedir.

İslam’ın beş temel ilkelerinden biri olan ve günde farz ve farza bağlı kılınan sünnetlerde 17, 20, 40 kez okuduğumuz Fatiha suresinde Cenab-ı Hak;

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ { صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

“Bize doğru yolu göster. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğu kimselerin yolunu; gazaba uğramış-ların ve sapmışların yolunu değil!” diye dua etmemizi emrederek bizlere her gün hangi hal üzere olmamız gerektiğini en açık şekilde bildirmektedir.

Burada şu soru haklı olarak akla gelir: Allah’ın kendilerine ikram ve ihsanda bulunduğu kimlerdir? Bu sorunun cevabını Cenab-ı Hak “Nisa 4/69.” Ayetinde şöyle açıklıyor;

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا

“Kim Allah’a ve Peygamber’e itaat ederse işte onlar, Allah’ın kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, sıddıklar, şehidler ve sâlih kişilerle beraberdirler; bunlar ne güzel arkadaşlardır!” bu özel ikrama mazhar olanların; peygamberler, sıddıklar, şehidler ve sâlihler olduklarını beyan etmiştir.

Konuyla ilgili en çok dikkat çeken ayetlerden biri de “Hud, 11/112.” ayettir. Bu ayette yüce rabbimiz elçisine hitaben;

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“Senin yanında hak yola dönenlerle birlikte, sana buyurulduğu gibi dosdoğru ol! Siz de azıp sapmayın. Allah, yaptıklarınızı çok iyi görmektedir.”

Bununla ilgili olarak “tercümanul Kur’an” unvanını alan Abdullah b. Abbas’ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Bütün Kur’an içinde Allah Resulüne bu ayetten daha ağır ve daha çetin bir ayet inmemiştir. Bu nedenle Peygamberimiz;

شَيْبَتِي هُوَ وَأَخَوَاتُهَا

“Hûd sûresi ve benzerleri beni ihtiyarlattı” buyurmuştur. (Tirmizi, Tefsiru’l-Kur’an, 57, V, 402).

Bir gün Peygamberimiz (s.a.v.), düz bir çizgi çizerek **“İşte bu, Allah’ın dosdoğru yoludur.”** buyurdu. Ardından bu çizginin sağından ve solundan başka çizgiler çizdi ve **“Bunlar da, dosdoğru yolun haricindeki yollardır. Bu yolların her birinin başında ona çağıran bir şeytan vardır.”** şeklinde açıklamada bulundu. Sonra da “En’âm Suresi” 153. âyeti kerimeyi okudu:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

“Şüphesiz bu benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. Başka yollara sapmayın. Onlar sizi Allah’ın yolundan uzaklaştırır. İşte günahattan korunmanız için Allah bunları size emretti.”(Dârimî, Mukaddime, 23)

Allah resulü kendisine soru soran sahabeye vermiş olduğu veciz ifadesini aktarmanın tam da yeridir. Şöyle ki: Ebû Amr (veya Ebû Amre) Süfyân İbni Abdullah (r.a.):

قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ .

- Yâ Resûlallah! Bana İslâmı öylesine tanıtt ki, onu bir daha senden başkasına sormaya ihtiyaç hissetmeyeyim, dedi. Resûlullah (s.a.v):

قَالَ : « قُلْ : آمَنْتُ بِاللَّهِ: ثُمَّ اسْتَقِمْ »

- **“Allah’a inandım de, sonra da dosdoğru ol!”**buyurdu. (Müslim, İmân 62)

Konuyu istikamet üzere olanların mükâfatını bildiren ayetlerden biri “Ahkaf 13-14.” ile bitireyim;

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

“Onlar ki ”Rabbimiz Allah’tır“ deyip sonra da dürüst hareket ederler, işte onlara korku ve endişe yoktur, onlar kendilerini üzecek hiçbir durumla da karşılaşmazlar. Onlar cennetlik olup, yaptıkları güzel işlere karşılık olarak ebedî kalmak üzere o cennetlere girerler.”

Son olarak istikameti;

- Hz. Ebu Bekir, söz ve davranışta düzgün olmayı;
- Hz. Ömer münaflık etmemeyi;
- Hz. Osman, amelde ihlaslı olmayı;
- Hz. Ali, farzları eda şeklinde yorumlamışlardır.

Rabbim istikamet üzere yaşayıp ve istikamet üzere huzura varabilenlerden eylesin.